

Rabbi Belsky

Show# 67 | May 14th 2016

שו"ת רדב"ז חלק ד סימן יג (אלף פז)

(אלף פז) שאלה ראובן היה חבוש בבית האסורים ולא היה יכול לצאת להתפלל בעשרה ולעשות המצות והתחנן לפני השר או ההגמון ולא אבה שמוע להניחו זולתי יום אחד בשנה איזה יום שיחפוץ. יורה המורה איזה יום מכל ימות השנה יבחר ראובן הנזכר ללכת לבית הכנסת:

תשובה הנה ראיתי אחד מחכמי דורנו בתשובה דבר זה צלל במים אדירים והעלה חרס בידו ועל יסוד רעוע בנה יסודו. בתחלה כתב דעדיף יום הכפורים ואח"כ החליפו ביום הפורים משום מקרא מגילה ופרסומי נסא דבעינן עשרה ואין ראוי לסמוך על דבריו. אבל מה שראוי לסמוך עליו הוא דאנן קי"ל דאין מעבירין על המצות ואין חולק בזה כלל הלכך המצוה הראשונה שתבא לידי שאי אפשר לעשותה והוא חבוש בבית האסורים קודמת ואין משגיחין אם המצוה שפגעה בו תחלה היא קלה או חמורה שאי יודע מתן שכרן של מצות וזה פשוט מאד אצלי. דוד בן שלמה ן' אבי זמרא:

שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק א סימן ז

ובדבר ליקח שערס מקאמפאניעס שעושין מלאכה ומסחר בשבת הא חזינן שנתפשט להיתר והטעם פשוט שאין להחשיב את הקונים שערס שהוא רק משהו מהמסחר שאין להם שום דעה בהמסחר אף לענין חלקם לבעלים של"ד לשותפות במקצת שיש לו דעה כבעלים, וגם אין הקונה שערס רוצה להיות בעלים בהמסחר ואינו רוצה לקנות כלום בהמסחר אלא הוא רק כקונה ריוח והפסד שיהיה בהמסחר לפי סך כך וכך שקנה, ויותר נראה שאין בהם גדר קנין בדינא שהוא לקנין דבר שלא בא לעולם, רק מצד קניני דיני המדינה. ומה שלפי תנאי המכירה יש לבעל השערס דעה לבחירת פרעזידענט /נשיא/ הוא רק פטומי מילי בעלמא כי למעשה משאירין לעצמן יותר מהרוב שלא שייך שיאמרו דעה וגם הקונים אין רוצים לומר דעה בזה כי אין כוונתם לקנות זה ולכן לע"ד אין לחוש למה שעושים הבעלים דהקאמפאניעס שאינו נוגע להם. ואף אם יש גם יהודים בהבעלים אין להחשיב מסייע לעוברי עברה שהמסחר יעשו גם כשלא יקנה שערס מהם כי לא חסר מי שיקנה שערס והקונה קונה רק לטובת עצמו ולכן אין בזה שום איסור וכמו שנוהגין הרבה בני"א ואף יראי חטא לקנות. אבל ודאי לקנות מדה מרובה כ"כ עד שיתחשבו בדעתו יש לאסור אף בפעקטערע /בבית חרושת/ ומסחר של עכו"ם כיון שלא התנו כמו שצריכין להתנות כשעושה ישראל שותפות עם עכו"ם כדאיתא בש"ע או"ח סימן רמ"ה. והנני ידו מוקירו, משה פיינשטיין.

משנה ברורה סימן תפט ס"ק יד

והמדקדקים - ר"ל דמן הדין היה אפשר להקל לספור משתחשך אף קודם צה"כ דבה"ש הוא ספק לילה ואזלינן לקולא בספק דרבנן בספירה בזה"ז שהוא מדרבנן לרוב הפוסקים אלא דמ"מ אינו נכון להכניס עצמו לספק לכתחלה ולהכי המדקדקים ממתינים עד צה"כ שהוא בודאי לילה.

ש"ך יורה דעה סימן קי כללי ספקא אות כא

ונראה דאם נתערב איסור דרבנן חד בחד אף על פי שאינו דבר חשוב ואחר כך נאבד אחד מהן ולא נודע איזה הוא לא אמרינן בהא ספק דרבנן לקולא דכיון שהיה מוחזק איסור באחד משתים ה"ל חזקת איסור וכן מוכח להדי' בתשובת הרשב"א סימן ת"א גבי מ"ש ואפילו בדאיתחזק איסור' כגון חתיכת איסור שנתערב בשתים של היתר כו' דבכי האי גוונ' חשוב כחזקת איסור א"כ לא אמרינן בכי האי גוונא ספק דרבנן לקולא:

שו"ע יורה דעה - סימן קיג סעיף א

דבר שאינו נאכל כמו שהוא חי, וגם עולה על שלחן מלכים ללפת בו את הפת או לפרפרת, שבישלו עו"ג, אפילו בכלי ישראל ובבית ישראל, אסור משום בישולי עובדי כוכבים:

שו"ע יורה דעה - סימן קיג סעיף ט

אם בישלו עובדי כוכבים כמאכל בן דרוסאי וגמרו ישראל, יש לאסור, אלא אם כן הוא ערב שבת או ערב יום טוב או שיש הפסד מרובה בדבר. ויש מתירין בכל ענין:

שו"ע יורה דעה - סימן קיג סעיף ז

אין שגירת (פי' הבערה. ובערו והשיקו (יחזקאל לט, ט), תרגום ויהון שגרין) התנור מועלת אלא בפת, אבל בשאר המתבשלים אין שגירת התנור ולא הדלקת האש מעלה ומוריד, אלא ההנחה דווקא. לפיכך הרוצה לבשל מחבת בתנור של עובד כוכבים, צריך שיתן ישראל המחבת לתוך התנור, למקום הראוי להתבשל בו: הגה - ויש חולקין וסבירא להו דהדלקת האש או חיתוי בגחלים מהני לענין בישול כמו לענין פת, וכן נוהגין: (הגהות ש"ד ובארוך ובמרדכי פא"מ). ואפילו חיתוי בלא כוונה מהני ומועיל. וי"א דאפילו לא חיתה ישראל ולא השליך שם קיסם, רק שהכותית הדליקה האש מאש של ישראל, שרי, או"ה שם בשם מהר"ם):

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עז עמוד ב

אמר רב פפא: האי מאן דכפתיה לחבריה ואשקיל עליה בידקא דמיא - גירי דידיה הוא, ומיחייב. הני מילי - בכח ראשון, אבל בכח שני - גרמא בעלמא הוא.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קכ עמוד ב

עושין מחיצה כו'. למימרא דרבנן סברי: גרם כבוי מותר, ורבי יוסי סבר: גרם כבוי אסור, והא איפכא שמעינן להו! דתניא: עושין מחיצה בכלים ריקנין, ובמלאין שאין דרכן להשתבר. ואלו מלאין שאין דרכן להשתבר - כלי מתכות. רבי יוסי אומר: אף כלי כפר שיחין וכלי כפר חנניה אין דרכן להשתבר! - וכי תימא: איפוך מתניתין, ורבי יוסי דבריייתא - לדבריהם קאמר. ומי מצית אפכת לה? והאמר רבה בר תחליפא משמיה דרב: מאן תנא גרם כבוי אסור - רבי יוסי! - אלא, לעולם לא תיפוך, ובריייתא כולה רבי יוסי היא, וחסורי מחסרא והכי קתני: עושין מחיצה בכלים ריקנין, ובמלאים שאין דרכן להשתבר. ואלו הן כלים שאין דרכן להשתבר - כלי מתכות, וכלי כפר שיחין וכלי כפר חנניה נמי אין דרכן להשתבר, שרבי יוסי אומר: אף כלי כפר שיחין וכלי כפר חנניה אין דרכן להשתבר.

ורמי דרבנן אדרבנן, ורמי דרבי יוסי אדרבי יוסי. דתניא: הרי שהיה שם כתוב לו על בשרו - הרי זה לא ירחוץ ולא יסוך ולא יעמוד במקום הטינופת. נזדמנה לו טבילה של מצוה - כורך עליה גמי ויורד וטובל. רבי יוסי אומר: לעולם יורד וטובל כדרכו, ובלבד שלא ישפסף! - שאני התם דאמר קרא ואבדתם את שמם מן המקום ההוא לא תעשון כן לה' אלהיכם, עשייה הוא דאסור, גרמא - שרי. - אי הכי, הכא נמי: כתיב לא תעשה [כל] מלאכה - עשייה הוא דאסור, גרמא שרי! - מתוך שאדם בהול על ממונו - אי שרית ליה אתי לכבויי.